

УДК 338.242.4:620.9

А.С. Колесніченко

*Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Харків***ДІАГНОСТИКА СТАНУ ВЗАЄМВІДНОСИН СУБ'ЄКТІВ
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ**

Узагальнено існуючі підходи до поняття «показник» з метою побудови теоретико-методичного інструментарію для здійснення якісної та кількісної оцінки функціонування електроенергетичного ринку. Розроблено класифікацію показників, які характеризують господарські відносини між суб'єктами енергоринку, на основі видів діяльності та сфер застосування, що забезпечить систематичний підхід до аналізу проблемних питань у цій сфері. Проведено діагностику стану взаємовідносин суб'єктів ринку електричної енергії за допомогою ключових показників, що сприятиме забезпеченню більш точного прогнозування діяльності суб'єктів господарювання та підвищенню ефективності регулювання з боку держави при розробці короткострокових й стратегічних програм розвитку електроенергетики.

Ключові слова: *показник, державне регулювання, електроенергетичний ринок, суб'єкти електроенергетичного ринку, взаємовідносини суб'єктів електроенергетичного ринку, діагностика взаємовідносин суб'єктів електроенергетичного ринку.*

Постановка проблеми. Електроенергетика відіграє стратегічно важливу роль в системі забезпечення соціально-економічного розвитку країни та її регіонів. Інтенсифікація промислового виробництва, підвищення його енергоємності, зростання енергоозброєності праці виступають факторами створення певного економічного підґрунтя, на якому базується процес купівлі-продажу електричної енергії, та факторами впливу на поведінку державних органів влади в питаннях впровадження регулюючих заходів у сфері взаємовідносин суб'єктів ринку електричної енергії.

Енергоємність ВВП в Україні досить висока і становить 0,5 кг нафтового еквівалента (н.е.) на 1 дол. з урахуванням паритету реальної купівельної спроможності, що у 2,6 рази перевищує середнє значення енергоємності ВВП розвинутих держав світу. У Данії та Японії цей показник становить 0,11, у Великобританії – 0,14, Німеччині та Франції – 0,18, США – 0,21, Росії – 0,47 кг н.е. на 1 дол. [5].

Аналіз світового енергоспоживання дозволяє зробити висновок про наявність зростаючої потреби в енергетичних ресурсах. Світова економічна криза 2009 р. вперше, починаючи з 1982 р., призвела до зниження показників енергоспоживання, що було обумовлено в більшій мірі скороченням діяльності підприємств, а не цілеспрямованим масштабним переходом на використання енергоощадних систем [6].

В свою чергу, перелічені питання обумовлюють проблему енергетичної безпеки України, сучасний рівень якої є незадовільним. Це викликано низкою факторів, серед яких: надвисока енергоємність споживання енергетичних продуктів, значна частка імпорту в балансі енергоспоживання, високий рі-

вень екологічного забруднення внаслідок діяльності об'єктів енергетики тощо [7]. Тарифи для населення на вітчизняному енергоринку утримуються нижче рівня собівартості енергоносіїв. Протягом 2004-2009 рр. оптова ринкова ціна (ОРЦ) зросла на 256%, ціна на електроенергію для населення за аналогічний період зросла лише на 56%. У липні 2010 р. ОРЦ була на 102% вищою, ніж тарифи для населення, тобто останні покривали лише 32% вартості електроенергії [8].

Застарілі енерговитратні технології, обладнання та пристрої призводять до значних витрат виробників основних видів продукції, що спричиняє збільшення собівартості виробленої продукції та обумовлює втрату конкурентоспроможності на світовому ринку. Використання енергозберігаючих технологій стає запорукою успішної діяльності підприємства в умовах підвищення ціни на енергоносії [9, с. 12]. В результаті, висока енергоємність вітчизняної економіки призводить до значних фінансових витрат у галузях народного господарства, перегляду системи інвестування, негативно впливає на екологічну ситуацію в країні, що в комплексі ускладнює процес побудови взаємовідносин між учасниками ринку електричної енергії.

В умовах структурних, організаційних, фінансових дисбалансів, проблем інформаційного й технологічного забезпечення електроенергетичних систем роль влади стає визначною, оскільки від позиції держави залежить ефективність регулюючих важелів, спрямованих на гармонізацію взаємовідносин суб'єктів енергоринку. Комплексний аналіз діяльності учасників процесу купівлі-продажу електроенергії дозволяє об'єктивно оцінити стан функціонування ринку електричної енергії та стимулює до своє-

часного застосування виважених та економічно обґрунтованих заходів з боку держави у цій сфері. Тому, діагностика взаємовідносин суб'єктів енергоринку на основі відповідних показників діяльності стає *актуальним завданням* у сфері державного регулювання електроенергетики, зокрема, явищ і процесів ринку електричної енергії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток електроенергетики країни залежить від державних органів регулювання діяльності його суб'єктів, ефективності механізмів державного регулювання: економічних, фінансових, адміністративних тощо, - які діють разом із ринковими, доповнюючи їх [17]. Якісна оцінка процесу виробництва, постачання й споживання електроенергії ґрунтується на кількісній характеристиці стану взаємовідносин учасників ринку, що виражається через систему показників функціонування енергоринку.

Аналіз особливостей державного регулювання ринку електричної енергії та висвітлення питань взаємовідносин суб'єктів, які приймають участь у купівлі-продажу електроенергії, розглянуто в працях таких вчених-економістів: В. Баранніка [10], С. Єрмілова [11], І. Коссе [14], А. Праховника [12], Б. Слупського [13], А. Шевцова [15] та ін. Питанням прогнозування показників розвитку електроенергетики присвячені наукові дослідження та практичні надбання таких вчених-економістів й експертів: А. Каліни [16], В. Криворотова [16], С. Ставської [9] та ін.

Незважаючи на численні статистичні й аналітичні огляди проблем функціонування вітчизняного та зарубіжних енергоринків, **залишаються невирішеними** питання максимізації точності оперативного й перспективного прогнозування на основі реальних показників діяльності суб'єктів ринку електричної енергії з метою забезпечення упорядкованої та виваженої політики держави у сфері регулювання процесів електроенергетики.

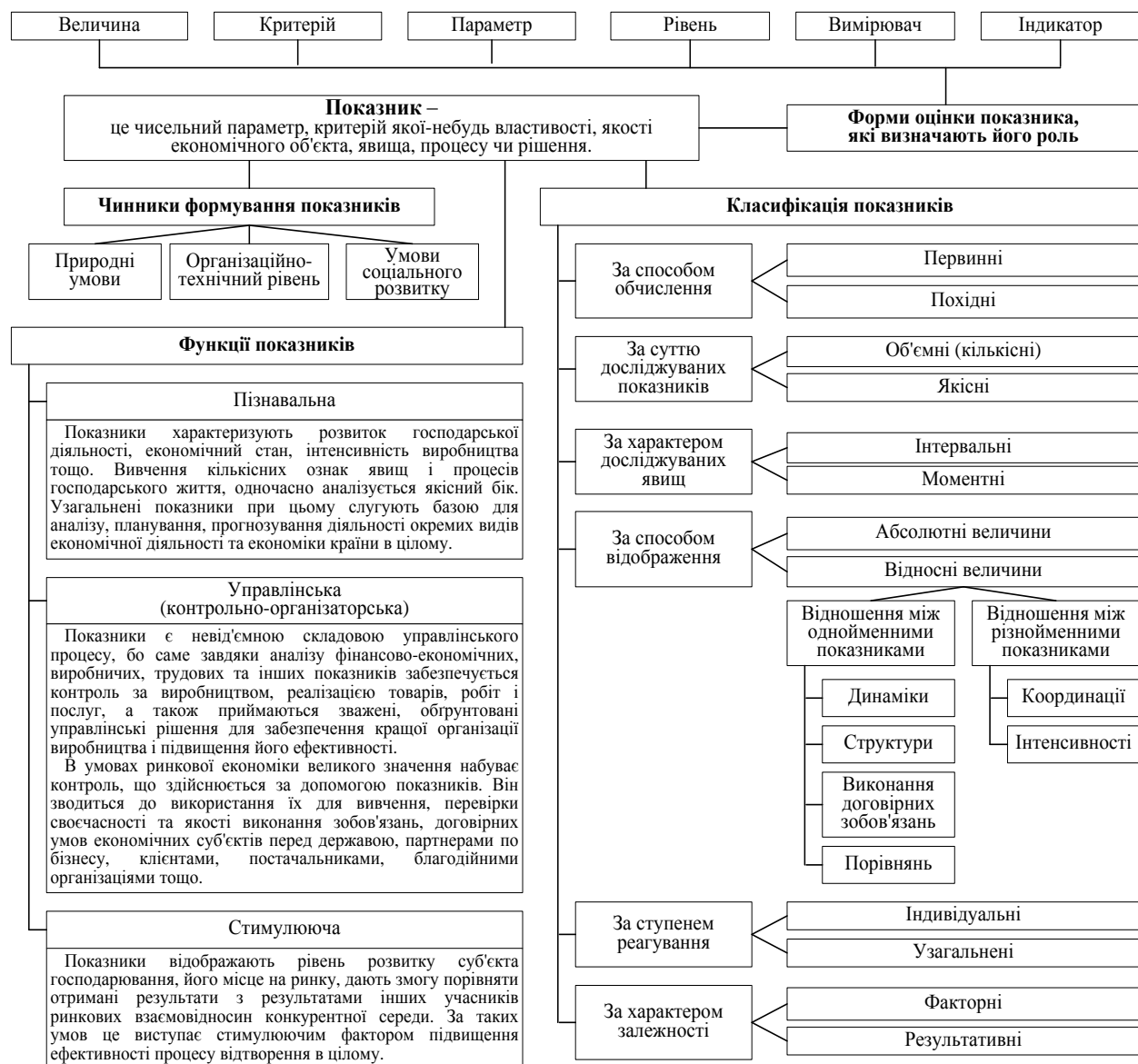
Метою статті є діагностика взаємовідносин суб'єктів сучасного електроенергетичного ринку на основі сформованої системи показників їх діяльності та з урахуванням теоретико-методичного апарату поняття «показник», що створить наукове підґрунтя й буде сприяти оновленню аналітичної бази для забезпечення інформаційної та методичної основи при розробці програм і стратегій розвитку ринку електричної енергії на державному рівні, зокрема у сфері відносин між його суб'єктами.

Основний матеріал. Формування факторів впливу, класифікація чинників та показників діяльності, формалізація зв'язків між ними дозволяє проаналізувати ключові аспекти економічних, виробничих відносин, які є предметом вивчення економічних процесів [2], зокрема, у державного регулювання взаємовідносин суб'єктів електроенергетичного ринку.

Виступаючи в ролі величини, критерію, параметра, рівня, вимірника, індикатора, показники дають змогу оцінити стан економіки країни, окремої галузі чи сфери діяльності, створюють основу для аналізу динаміки їх зміни, що дозволяє виявити факт економічного розвитку, зростання, підйому або спаду економіки, регіону, конкретного виду діяльності. З урахуванням факторів, які обумовлюють формування системи показників [1], виділяють низку важливих функцій, які вони виконують, а саме: пізнавальна, управлінська (контрольно-організаторська) і стимулююча [3] (рис. 1).

Велике розмаїття показників проведення комплексного економічного аналізу будь-якого процесу потребує попередньої їх систематизації з метою забезпечення всебічного розгляду та оцінки результатів господарської діяльності суб'єктів. Теоретико-категоріальний апарат поняття «показник», а також класифікація показників за різними ознаками наведено на рис. 1.

Показники, які описують взаємовідносини суб'єктів електроенергетичного ринку, визначаються відповідно до груп факторів, що впливають на порядок формування таких відносин, серед яких необхідно виділити: природні умови, пов'язані з особливими ознаками та характеристиками електроенергії як товару; організаційною структурою ринку електричної енергії, яка демонструє розбіжні сфери діяльності та обумовлений цим фактом дисбаланс інтересів його учасників як структурної складової всього ринку; наявний технічний рівень забезпечення процесу постачання електроенергії, що ставить перед суб'єктами ринку завдання консолідації зусиль для пошуку джерел фінансування заходів щодо технологічного оновлення електричних мереж та основних фондів; умови соціального розвитку, які безпосередньо впливають на визначення певної частини необхідного обсягу електричної енергії з боку попиту, оскільки населення виступає одним з ключових ігрових у взаємовідносинах учасників енергоринку через значну частку в структурі споживання, яку воно займає. Підхід до класифікації таких показників є неоднорідним. Відповідно до різних ознак при аналізі діяльності суб'єктів енергоринку використовують: кількісні, якісні; інтегральні, моментні; абсолютні, відносні; факторні, результативні та інші показники, що обумовлено різними способами обчислення обсягів виробництва та споживання електроенергії (натуральним та грошовим), розбіжностями у часі замовлення й фактичного постачання електричної енергії, необхідністю співставлення коливання абсолютних даних із динамікою зміни відносних величин, цінністю систематизації показників із виділенням результативного з метою підвищення ефективності всього аналізу.

Примітка: складено автором на основі [1].

Рис. 1. Теоретико-методичний інструментарій поняття «показник»

Класифікація показників взаємовідносин суб'єктів електроенергетичного ринку наведено на рис. 2.

В межах даного дослідження постає завдання проаналізувати ключові показники, які характеризують процес купівлі-продажу електричної енергії на вітчизняному енергоринку, серед них: обсяги товарного відпуску електричної енергії в електроенергетичний ринок, структура генерації, вартість виробленої електроенергії; структура постачальників електроенергії, стан розрахунків постачальників за електричну енергію; структура експорту електроенергії.

Обсяги товарного відпуску електричної енергії в електроенергетичний ринок протягом 2008-2012 рр. за більшою частиною груп генерації зазнали незначних змін (рис. 3). Суттєве зростання відбулося за величиною виробленої електроенергії з альтерна-

тивних джерел, темп приросту абсолютної величини цього показника склав 1808,98% (табл. 1).

У структурі генерації частка відновлюваних джерел енергії збільшилась з 0,03% у 2008 р. до 0,46% у 2012 р., тобто відбувається інтенсивне нарощення використання альтернативної енергетики на вітчизняному ринку. Серед ключових видів генерації простежується тенденція використання теплової електроенергії, темпи приросту виробництва ТЕС і ТЕЦ у 2012 р. порівняно з 2008 р. склали 8,68% та 13,18%, відповідно. Деяко знизилась частка ГЕС і АЕС у загальному виробництві електроенергії, однак атомна генерація залишається основою формування українського енергоринку, складаючи до 50% товарного відпуску електроенергії протягом останніх років. Порівняно з коливанням обсягів виробленої електроенергії генерацією, темпи приросту її вартості зазнали більш значних змін.

	Генерація	Постачальники електричної енергії	Споживачі	Експорт
Електроенергія в натуральному вираженні	Товарний відпуск електричної енергії.	Сумарний обсяг купівлі електроенергії постачальниками.	Динаміка загального обсягу споживання електричної енергії.	Динаміка експорту електроенергії.
	Темп приросту товарного відпуску електричної енергії.	Структура обсягів купівлі електроенергії за постачальниками.	Динаміка споживання електричної енергії за категоріями споживачів.	Структура експорту електроенергії.
	Структура товарного відпуску електричної енергії.			
Електроенергія в грошовому вираженні	Відпуск електричної енергії у вартісному вираженні.	Вартість купованої електричної енергії постачальниками та споживачами.	Рівень збору коштів за спожиту електричну енергію по галузях економіки.	
	Темп приросту вартості електричної енергії.	Структурні зміни вартості купованої електричної енергії постачальниками та споживачами.	Структура заборгованості за спожиту електричну енергію по галузях економіки.	
	Структура оплат за відпущеною електричною енергією у вартісному вираженні.	Стан розрахунків за куповану електроенергію.	Структура заборгованості за спожиту електричну енергію по категоріям споживачів.	
Технічні характеристики енергосистеми	Динаміка встановленої потужності об'єктів генерації.	Придана потужність за виданими технічними умовами ліцензій з передачі електричної енергії місцевими (локальними) мережами.		
		Встановлення споживачами-суб'єктами господарювання локального устаткування збору та обробки даних (ДУЗОД) за ліцензіатами з передачі електричної енергії місцевими (локальними) мережами.		
		Індекс середньої тривалості довгих перерв в електропостачанні в системі (SAIDI) з викидів компаній (планових без попереджень перериваль та переривань, пов'язаних з технологічними порушеннями в електропостачанні) за ліцензіатами з передачі електричної енергії місцевими (локальними) мережами.		
		Технологічні втрати електроенергії на передачу електричними мережами.		
		Стан і динаміка зношеності магістральних та міждержавних електричних мереж.		
Тарифоутворення	Динаміка тарифів продажу електроенергії генеруючими компаніями.	Середні тарифи на передачу та постачання електроенергії.	Тарифи на електроенергію для населення.	Ціна електроенергії, яка експортується.
	Динаміка середнього тарифу продажу електроенергії генеруючими компаніями.	Суми компенсаційних втрат енергопостачальним компаніям від здійснення постачання електроенергії окремим категоріям споживачів.	Динаміка середньозважених роздрібних тарифів на електроенергію для побутових споживачів.	
	Структура тарифів продажу електроенергії генеруючими компаніями.	Динаміка прогнозованої оптової ринкової ціни на електроенергію.	Структура середньозважених роздрібних тарифів на електроенергію для побутових споживачів.	
Інвестиції	Інвестиції в об'єкти генерації.	Структура оптової ринкової ціни на електроенергію.		
Інше		Використання інвестиційних програм енергопостачальними компаніями.		
		Структура звернень до НКРЕ від: громадян, Кабінету Міністрів, інших органів.		

Рис. 2. Класифікація показників взаємодійності суб'єктів електроенергетичного ринку

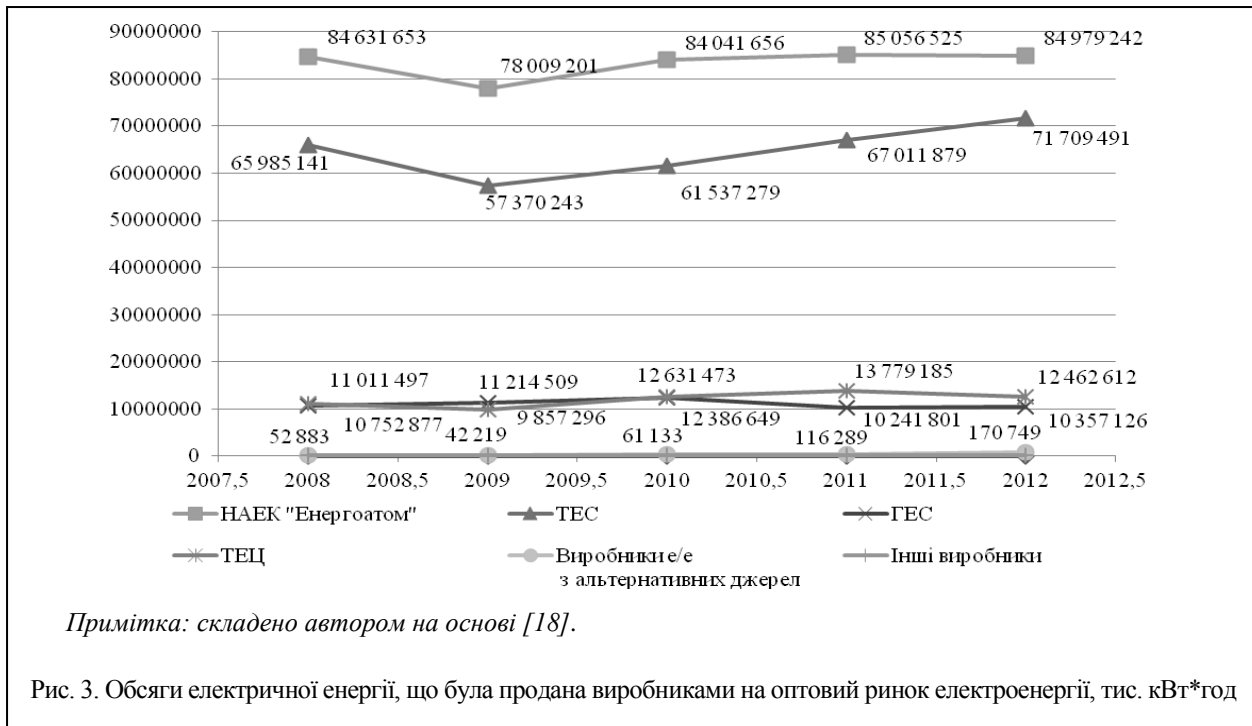

Рис. 3. Обсяги електричної енергії, що була продана виробниками на оптовий ринок електроенергії, тис. кВт*год

Таблиця 1.

Структурні зміни в обсягах генерації електричної енергії

Вид генерації	Частка в загальному обсязі виробленої електроенергії, %					Темп приросту частки в загальному обсязі 2008-2012, %	Темп приросту абсолютної величини 2008-2012, %
	2008	2009	2010	2011	2012		
НАЕК "Енергоатом"	49,07	49,83	49,16	48,17	47,08	-1,99	0,41
ТЕС	38,26	36,64	36,00	37,95	39,73	1,47	8,68
ГЕС	6,23	7,16	7,25	5,80	5,74	-0,50	-3,68
ТЕЦ	6,38	6,30	7,39	7,80	6,90	0,52	13,18
Виробники ел. енергії з альтернативних джерел	0,03	0,05	0,17	0,22	0,46	0,44	1808,98
Інші виробники	0,03	0,03	0,04	0,07	0,09	0,06	222,88
Усього по виробниках електроенергії	100	100	100	100	100	-	4,66

Примітка: складено автором на основі [18].

У грошовому вираженні електроенергія, що куплена енергоринком у ТЕЦ, зросла на 193,77% (табл. 2), демонструючи суттєве нарощення її частки в структурі загального виробітку електричної енергії – у 2012 р. вона склала 17,11%, що на 5,12% більше за аналогічний показник 2008 р.; по ТЕС і ГЕС – на 91,97% та 97,32%, відповідно.

Найбільшою групою постачальників електричної енергії на вітчизняному ринку виступають постачальники електроенергії за регульованим тарифом (далі – ПРТ), обсяг купованої електроенергії цими суб'єктами з енергоринку перевищує 140 тис. МВт*год (рис. 4), що складає більше 80% загального постачання протягом 2008-2012 рр. (рис. 5). Аналізуючи стан розрахункової дисципліни за поставлену з оптового ринку електроенергію всім суб'єктам постачання електроенергії та кінцевим споживачам, слід підкреслити виконання повного вартісного покриття придбаної електричної енергії

постачальниками електричної енергії за нерегульованим тарифом, специфіка роботи яких полягає у законодавчо встановленому порядку, який унеможливає здійснення ними діяльності на ОРЕ без забезпечення стовідсоткової оплати електроенергії. За результатами 2012 р. сумарний обсяг платежів ПРТ в адресу енергоринку склав 97,2%, або 77 979 тис. грн. (рис. 6), що на 1,5% менше за аналогічний показник 2008 р.

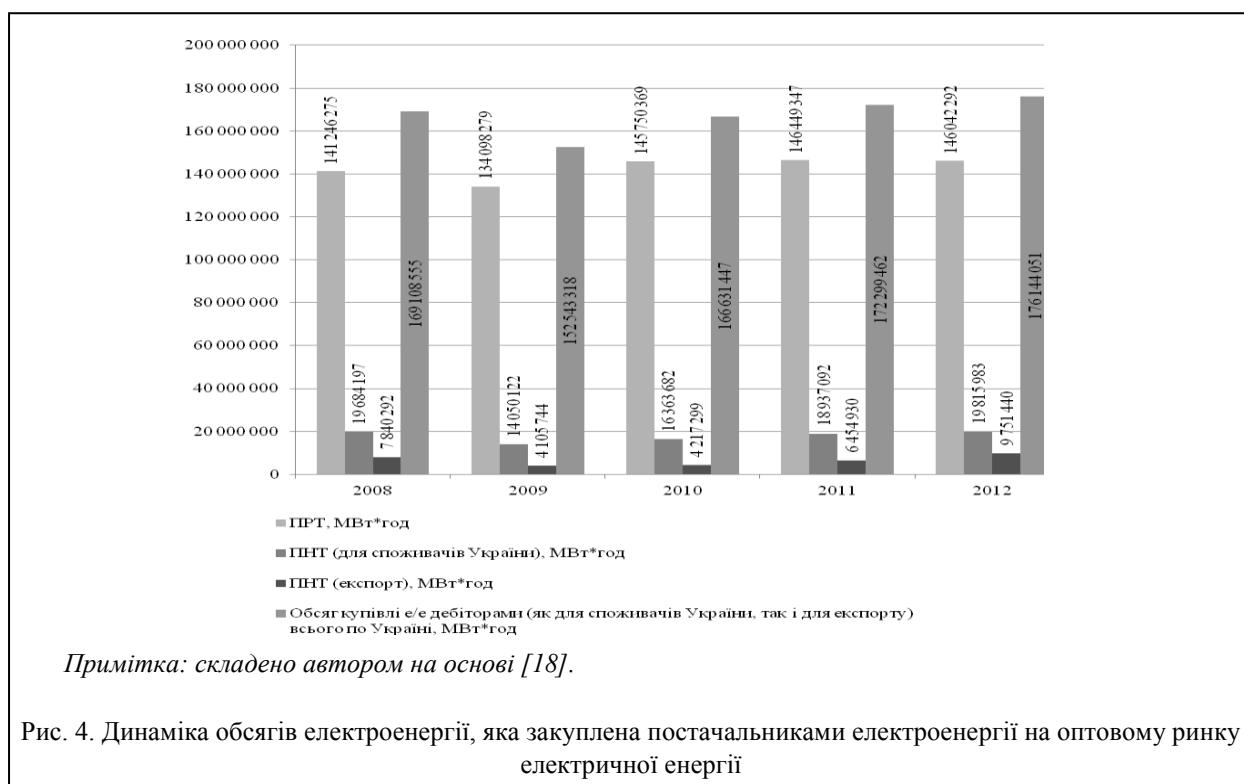
Протягом останніх років Україна експортувала електроенергію до: Молдови, Російської Федерації, Республіки Білорусь та країн ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity), два останні напрямки з яких складають більшу частину в структурі експорту. У 2012 р. до Республіки Білорусь було експортовано 4050,0 кВт*год, до країн ENTSO-E – 4855,0 кВт*год.

Таблиця 2.

Структурні зміни вартості виробленої електроенергії, що продана на оптовий ринок електричної енергії

Вид генерації	Частка в загальному обсязі вартості виробленої електроенергії, %					Темп приросту частки в загальному обсязі 2008-2012, %	Темп приросту абсолютної величини 2008-2012, %
	2008	2009	2010	2011	2012		
НАЕК "Енергоатом"	27,42	27,72	26,10	23,97	23,38	-4,04	75,61
ТЕС	57,70	53,69	53,70	55,39	53,79	-3,91	91,97
ГЕС	2,84	3,31	2,73	1,96	2,72	-0,12	97,32
ТЕЦ	11,99	15,10	16,92	17,84	17,11	5,12	193,77
Виробники ел. енергії з альтернативних джерел	0,03	0,16	0,53	0,74	2,82	2,79	16717,61
Інші виробники	0,02	0,02	0,03	0,10	0,18	0,15	1604,70
Усього по виробниках електроенергії	100	100	100	100	100	-	105,91

Примітка: складено автором на основі [18].

Примітка: складено автором на основі [18].

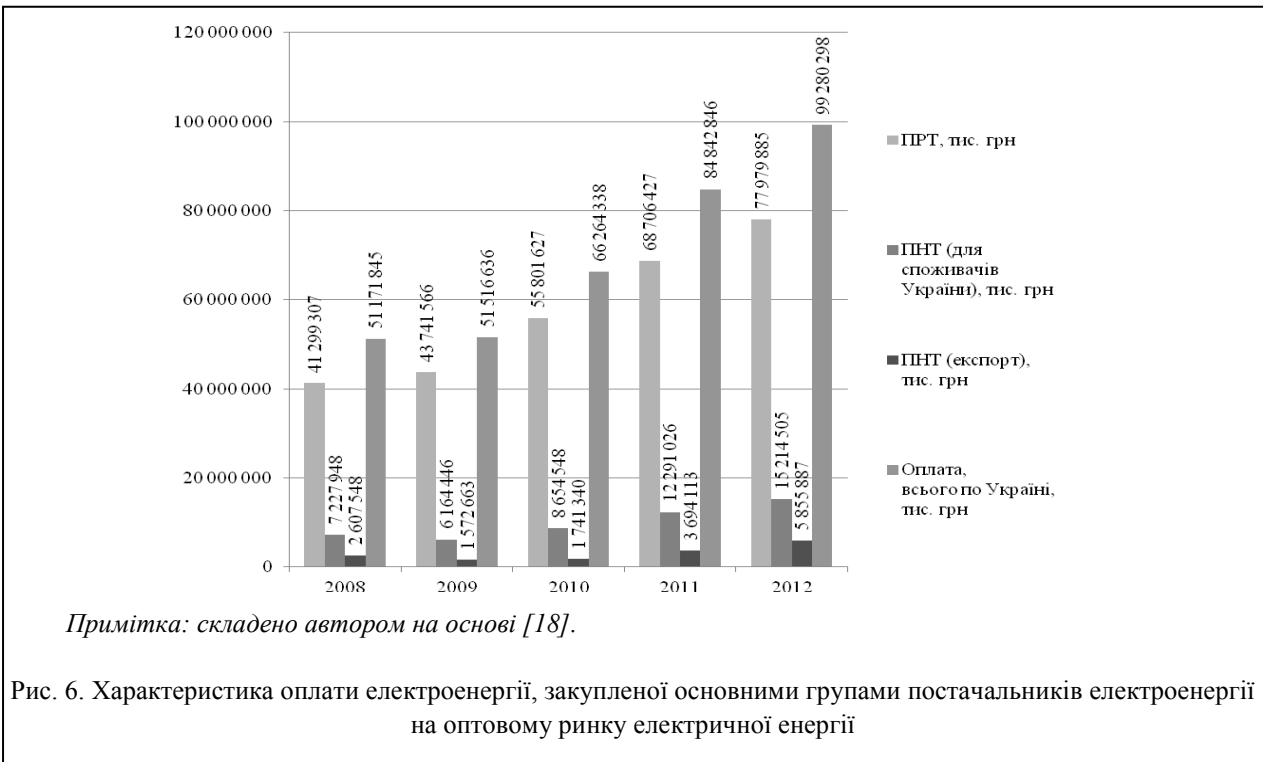
Рис. 4. Динаміка обсягів електроенергії, яка закуплена постачальниками електроенергії на оптовому ринку електричної енергії

Протягом останніх років Україна експортувала електроенергію до: Молдови, Російської Федерації, Республіки Білорусь та країн ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity), два останні напрямки з яких складають більшу частину в структурі експорту. У 2012 р. до Республіки Білорусь було експортовано 4050,0 кВт*год, до країн ENTSO-E – 4855,0 кВт*год.

Таким чином, реформування українського електроенергетичного ринку відбувається за умов досить високого рівня виробництва електроенергії та тенденції зростання обсягів постачання електричної енергії споживачам, в тому числі величин експортованої електроенергії. Серед завдань державного регулювання взаємовідносин суб'єктів енергоринку стає врахування особливостей структури генерації

та постачальників електричної енергії, аналіз платіжної дисципліни, діагностика всього комплексу показників, які характеризують економічний та технічний бік процесу купівлі-продажу електроенергії, для формування міцної підтримки й сприяння розвитку вітчизняного ринку електричної енергії.

Висновки. В результаті дослідження узагальнено існуючі в науковій літературі підходи до поняття «показник» з метою побудови теоретико-категоріального інструментарію для здійснення якісної та кількісної оцінки функціонування електроенергетичного ринку; розроблено класифікацію показників, які характеризують господарські відносини між суб'єктами енергоринку, на основі видів діяльності та сфер застосування, що забезпечить систематичний підхід до аналізу проблемних питань у цій сфері;

проведено діагностику стану взаємовідносин суб'єктів ринку електричної енергії за допомогою ключових показників, що сприятиме забезпеченню більш точного прогнозування діяльності суб'єктів господарювання та підвищенню ефективності регулювання з боку держави при розробці короткострокових й стратегічних програм розвитку електроенергетики.

Перспективами подальших досліджень є використання статистичної інформації, аналітичних оглядів й практичних надбань у сфері дослідження

показників діяльності суб'єктів енергоринку з метою виявлення недоліків функціонування ринку електричної енергії, формування комплексу заходів, спрямованих на забезпечення динамічного розвитку систем виробництва електроенергії та електропостачання, що дозволить вирішити ряд завдань для досягнення енергетичної безпеки країни, зниження високого рівня енергоємності вітчизняного виробництва та укріплення конкурентних позицій на міжнародних ринках електроенергії.

Література

1. Баканов, М. И. Экономический анализ [Текст] / М. И. Баканов, А. Д. Шеремет. — М.: Финансы и статистика, 2005. — 532 с.
2. Дембинский, Н. В. Вопросы теории экономического анализа [Текст] / Н. В. Дембинский. — М.: Финансы, 1998. — 235 с.
3. Барнгольд, С. Б. Экономический анализ хозяйственной деятельности на современном этапе развития [Текст] / С. Б. Барнгольд. — М.: Финансы и статистика, 1999. — 425 с.
4. Купалова, Г. І. Теорія економічного аналізу [Текст]: навч. посіб. / Г. І. Купалова. — К.: Знання, 2008. — 639 с.
5. Про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів від 19.11.2008 р. № 1446: Розпорядження Кабінету Міністрів від 11.11.2009 р. 1422-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1422-2009-%D1%80>. — Назва з титул. екрану.
6. How much oil is left in the world? When will oil run out? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://greenenergysaving.com/carbon-emissions/fossil-fuels/how-much-oil-is-left-in-the-world-when-will-oil-run-out/> / National Geographic. — Назва з титул. екрану.
7. Міністерство енергетики та вугільної промисловості України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua>. — Назва з титул. екрану.
8. Інвестиції в енергетику: стоимость пятилетки [Електронний ресурс] // Україна: електроенергетика. — 2010. — Режим доступу: www.ueex.com.ua/files/Astrum_electroenergetika_08.2010.pdf. — Назва з титул. екрану.
9. Ставська, С. Чи загрожує Україні енергетична безпека? [Електронний ресурс] / С. Ставська // ММ. Деньги и технологии. — 2011. — С. 10-12. — Режим доступу: <http://issuu.com/gangiboss/docs/mm-2011-07/11>. — Назва з титул. екрану.
10. Бараннік, В. О. Стратегія та практика управління паливно-енергетичним комплексом. Досвід України [Електронний ресурс] / В. О. Бараннік, М. Г. Земляний. — Режим доступу: <http://www.db.niss.gov.ua/docs/energy/58.htm>. — Назва з титул. екрану.
11. Єрмілов, С. Ф. Державна політика енергоефективності в українському та європейському контексті [Електронний ресурс] / С. Ф. Єрмілов. — Режим доступу: http://www.escoecosys.narod.ru/2011_2/art044.pdf. — Назва з титул. екрану.
12. Праховник, А.В. Формування інформаційного забезпечення розрахунків за електричну енергію в умовах запровадження перспективних моделей енергоринку України [Текст] / А. В. Праховник, О. В. Коцар // Енергетика та електрифікація. — 2009. — № 3. — С. 40-51.

13. Слупський, Б. Стан реформування електроенергетики в державах СНД після переходу на ринкові умови господарювання [Текст] / Б. Слупський // Управління сучасним містом. — 2007. — № 1-12 (25-28). — С. 89-98.
14. Коссе, І. Реформа ринку електроенергії в Україні [Електронний ресурс] / І. Коссе // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. — Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/IER/2012/Policy_Paper_4_final.pdf. — Назва з титул. екрану.
15. Шевцов, А. І. Європейський енергетичний ринок та перспективи України [Електронний ресурс] / А. І. Шевцов // Аналітичний матеріал. — Режим доступу: <http://www.db.niss.gov.ua/docs/energy/88.pdf>. — Назва з титул. екрану.
16. Криворотов, В. В. Прогнозирование показателей развития энергетики региона (на примере Свердловской области) [Текст] / В. В. Криворотов, А. В. Калина, А. И. Савельева // Бизнес Информ. — 2011. — № 7(2). — С. 63-66.
17. Силкін, В. В. Економічне підґрунтя трансформації системи державного регулювання ПЕК регіонів України [Електронний ресурс] / В. В. Силкін // Ефективна економіка. — Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=913>. — Назва з титул. екрану.
18. Про затвердження Звіту про результати діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, у 2012 році: Постанова НКРЕ від 22.03.2013 № 282 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ncrc.gov.ua/?id=6326>. — Назва з титул. екрану.

Рецензент: д.е.н. проф. Н. В. Кузьминчук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Харків.

Автор: КОЛЕСНИЧЕНКО Анастасія Сергіївна асистент кафедри економічного аналізу та обліку Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ДИАГНОСТИКА ВЗАИМООТНОШЕНИЙ СУБЪЕКТОВ ЭЛЕКТРОЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО РЫНКА УКРАИНЫ

А.С. Колесниченко

Обобщены существующие подходы к понятию «показатель» с целью построения теоретико-методического инструментария для проведения качественной и количественной оценки функционирования электроэнергетического рынка. Разработана классификация показателей, характеризующих хозяйственные отношения между субъектами энергорынка, на основе видов деятельности и сфер применения, что обеспечит систематический подход к анализу проблемных вопросов в этой сфере. Проведена диагностика состояния взаимоотношений субъектов рынка электрической энергии с помощью ключевых показателей, что будет способствовать обеспечению более точного прогнозирования деятельности субъектов хозяйствования и повышению эффективности регулирования со стороны государства при разработке краткосрочных и стратегических программ развития электроэнергетики.

Ключевые слова: показатель, государственное регулирование, электроэнергетический рынок, субъекты электроэнергетического рынка, взаимоотношения субъектов рынка электрической энергии, диагностика взаимоотношений субъектов электроэнергетического рынка.

THE DIAGNOSIS OF THE RELATIONS BETWEEN THE SUBJECTS OF THE ELECTRICITY MARKET IN UKRAINE

A. Koliesnichenko

The approaches to the concept of "index" in order to build theoretical and methodical tools for qualitative and quantitative evaluation of the functioning of the electricity market were summarized. The classification of the indicators characterizing the economic relations between the actors of the energy market, on the basis of activities and applications that provide a systematic approach to the analysis of problematic issues in this area was worked out. The diagnosis of the state of relations between subjects of the electricity market through the key indicators was made that will help to ensure more accurate forecasting of the economic entities and improve the efficiency of the regulation by the state in the drafting of short-term and strategic development programmes of the electric power industry.

Keywords: index, government regulation, the electricity market, the subjects of electricity market, the subjects relationships of electricity market, the diagnosis of the relations between the subjects of electricity market.